

KORONACYJA (188) *sb f*

k- (178), c- (10); -c- (165), -t- (18); -y- (70), -ii- (56), -i- (48), -yi- (4), -iy- (2), -ij- (1), j- (1).

Oba o oraz pierwsze a jasne, końcowe a pochylone.

sg *N* koronacyjã (28). \diamond *G* koronacyjéj (51), koronacyi (2), *skróty* (2); -éj : -i *ActReg* (5 : 2); ~ -éj (24), -ej (1), -(e)j (26); -éj : -ej *SarnStat* (20 : 1). \diamond *A* koronacyją (25). \diamond *I* koronacyją (6). \diamond *L* koronacyjéj (67), koronacyi (2), *skróty* (4); -éj : -i *StryjKron* (4 : 1), *ActReg* (10 : 1); ~ -éj (38), -ej (1), -(e)j (28); -éj : -ej *SarnStat* (35 : 1). \diamond *pl L* koronacyjach (1).

Stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Uroczysty akt włożenia korony na głowę nowego monarchy (lub monarchini) dokonywany publicznie z towarzyszeniem obrzędów religijnych; coronatio* *JanStat, JanPrzyw, Cn* (185) :

A. *W tradycji biblijno-chrześcijańskiej, w połączeniu z namaszczeniem* (183) : *Włzytko mi fye widzi/ że nie będzie z téy Koronacyéy nic. OrzQuin V3v.*

Wyrażenie: »koronacja krolewska« (3) : *W téy Koronacyéy Saulowéy ná oko widzimy/ iákiéy świátości itéż możności pełná ielt Koyonácyá Królewłką OrzQuin V, V V3v.*

a. *W państwach chrześcijańskich* (174) : *RejZwierz 18v, 21v; Ofobno też piáli do krolá Ianá Czelkiego/ áby przekáził v Papieżá koronácią Lokietkowi BielKron 370v, 188v, 303, 329, 331v [3 r.], 370v (12); Powiédzże ty tedy mnie/ rychłoli tám Koronácyá Królá Polłkiégo dóydzie/ gdy każda z ofobná Wiárá/ z Kápłanem fwym ofobnym/ ná Koronácyą poiedzie? OrzQuin V3v; BiałKaz I4; Przeto Wielmożny Pánie tę Koronácyą/ Którá vwefeliłá włzytkę Sármácyą. Pod tytułem twym fławnym fzczerze opifuié StryjWjaz A2, A3 [2 r.], Bv, C4 [2 r.], C4v; StryjKron 452, 763; PaprUp F3; wszytko zobu stron nainszy czas po Koronacyei masię odłozyc. ActReg 20, 20, 21 [2 r.], 33, 39, 54 (12); Król Alexánder w Piótrkowie w potwiérdzeniu Praw ná Koronáciiey. SarnStat 163, 1, 15, 18 marg, 19, 19 *zp* (24); Vmárl 1333. krolował lat 13. od koronacyey. KlonKr Ev; PowodPr 45.*

koronacja czyja [w tym: pron poss (50), G sb i pron (32), ai poss (9)] (91): *Tákować Koronácyá Defzpotowá w Wołofzech byłá/ chluby/ háńby/ pełná OrzRozm Cv, B4, C marg, C2v, F2, F2v (10); Słáskie kfiążetá kthorzy fie z iego koronáciey náfmiewáli náiezdzał BielKron 368, 368, 386; OrzQuin S3v, S4; Tegofz roku Coronáciey fwey vmárlá [królowa Barbara] BiałKaz K; SkarŻyw 509; ActReg 46, 121, 133, 136; SarnStat 6 [2 r.], 12, 19 marg, 20, 83 (34). Cf W połączeniu z imieniem króla lub królowej, »koronacja cesarska«, »koronacja krola«.*

W połączeniu z imieniem własnym króla lub królowej albo przymiotnikiem od imienia [w tym: G sb (15), ai (3); koronacyjã krola ... (5), krolowej ... (2); zawsze: koronacyja + określenie] (18): *Koronácyá Iágiełłowá. BielKron 381v marg, 328v, 330, 386, 417v marg, L111; Abowiém nálézioné fą Kfyégi o Lékárftwách piáné/ w fławnym fzláchetnym Domu Pánów Pileckich: które zebráné były od Lékárzá tychże Pánów/ ielzche przed Koronácyą Królá Polłkiégo Alexándrá SienLek a4, 34; StryjWjaz kt; O Koronáciey dwoiakiey ná Kroleftwo Ruskie Daniłá Romanowicá StryjKron 330, 390, 597, 762 [3 r.]; ActReg 8; SarnStat 413, 414.*

Zwrot: »koronacyją odprawić; odprawowanie (*a.*odprawienie) koronacyjej; koronacyja odprawiona« [*szyk zmienny*] (2; 2; 1): *Gdy po odprawieniu Koronatiey pierwsza Sefsia tegodnia była*

ius Koronowanego Krola Zygmunta Trzeciego Radzie tą Propozycya była. *ActReg* 3v, 12, 21, 39, 121.

Wyrażenia: »ceremonia koronacyjej« (2): Ceremonia Koronacyéy/ Náuczny KRolá czym on iest/ y co theż powinien. *OrzRozm* F2v *marg*, F2v.

»koronacyja cesarska« (1): podnofili go [...]/ także Szatą zwykłą/ iáką dziś Kurfierftowie Rzełcy przy koronacyej Cefárfkiey nołzą/ przybránego. *StryjKron* 667.

»elekcyja koronacyjej« (1): Ellectia koronacyej thegołz Máximilianá Krolá Czeskiego/ ná Rzymskie krolestwo *BielKron* 330.

»konstytucyjacja koronacyjej« (3): *ActReg* 163; także y *process* w tákíey ípráwie tákí ma bydź/ iákí iest opifány w Conłituciiéy Koronáciéy náłzéy *SarnStat* 119, 502 *marg*.

»koronacyja krola, krolowej, krolewska, Waszej Krolewskiej Miłości« (10 : 5 : 4 : 3): *BielKron* 330 [2 r.], 417v *marg*, 420; co łobie my poczniemy z Koronacyą Królewfką? *OrzQuin* V3, T4 *żp*, V2v, V3v, V4v, X2; *SienLek* a4, 34; O Koronacy y ímierci Krolowej Bárbáry Rádziwiłowny *StryjKron* 762; *ActReg* 8, 106, 107, 138; *SarnStat* 25, 413, 414, 1012, 1021.

»koronacyja na krolestwo« (5): *BielKron* 330, [332²], L111; támże go Humion Rufki w iednym Monałterze Profkurem otruł/ po koronacyej Kázimierzowej ná Krolestwo Roku 1448. *StryjKron* 597, 330.

»sejm koronacyjej« (14): gdy się sąd ich odprawi wedle [!] tego stanowienia Seimu Coronaty *ActReg* 169, 133; *SarnStat* 22 *marg*, 165 *marg*, 176 *marg*, 723, 731 (12).

»zjazd koronacyjej« (1): Náđ to ná tym zieđdzie łczęłłiwéy Koronáciéy náłzéy [*coronationis nostrae conventu JanPrzyw* 42] [...] niečołmy w nich [*Statutach*] [...] moderowáli *SarnStat* 942.

Szeregi: »elekcyja (a. obieranie) i koronacyja« (4): *ActReg* 33, 138; tedy przy obieraniu y Koronáciéy ma bydź zaráz obwołan Krolem Polłkim *SarnStat* 1021, 1200.

»koronacyja albo przyjęcie krolestwa« (1): A włzyłcy Królowie potomkowie náłzy y dziedźice w roku po Koronáciéy íwéy álbo przyięcia Królestwá [*infra annum Coronationis suae seu suscepti regiminis JanStat* 858]/ tákowy pokóy wieczny przyięgami vtwiędźić y vmocnić będą powinni. *SarnStat* 1080.

»sejm i koronacyja« (1): Mawiáliłcie zá náłzey pámięci krolom łwoim/ y ná łeymách y koronacyách *SkarKazSej* 693b.

W przén [czyja] (1) : Koronacya iey [*Matki Boskiej*]/ y chwálá niebiełka. *LatHar* 515.

α. *Opis koronacji [czyja]* (2) : Potym Roku 1574. po Henrikowym viáchaniu/ ktoregom Koronácią wierłzem drukowáną w Krakowie/ y Gońcá cnoty Carmine Sapphico z niemnieyłzą pracą wydał *StryjKron* A3v.

Wyrażenie: »koronacyja krolewska« (1): Weyrzy w Pontyfiakł/ á Koronacyą Królewfką czytay *OrzQuin* S3v.

β. *Uroczysta intronizacja papieża odbywająca się na balkonie bazyliki Św. Piotra, polegająca na włożeniu tiary na głowę nowo wybranego Ojca Świętego [czyja]* (1) : ALEXander trzeći rodem s Seny/ od XXII Kárdynałow wybrány/ był ná łtolcu łwym lat XXI/ ná ktorego koronacyey wielki był rołterk *BielKron* 182.

b. *U Hebrajczyków okresu biblijnego (5)* : A gdy iie wżyŃcy zbroynie zebráli y Ńtraż ołádzili/ by im Athália nie przekázila koronácyey/ przywiódł Ioiáda z drugimi kápłany Ńyná krolewŃkiego Ioála do kościoła *BielKron* 86v.

W połączeniu z imieniem króla [w tym: ai (3), G sb (1); koronacja krola ... (1); zawsze: koronacja + określenie] (4) : Czytay Ńobie Koronácyá Saulowę/ Dawidowę/ Sálomonowę/ y inych Krolow/ naydziefz że to ták ielt/ á nie inák/ iákoć powiádam. *OrzRozm* B4v; *OrzQuin* V [3 r.].

Wyrażenie: »koronacja króla« (1): co iáwnie ogládaćie ielzce z Koronácyéy Saulá Króla *OrzQuin* V.

B. *W państwach hellenistycznych i w Rzymie (2)* : przyŃzedł też Poetá ieden Połcenius s kŃiaŃzkámi czytáiac wirŃze co o nim przy oney koronácyey [*Juliusa cesarza*] złóżył. *RejZwierc* 50.

Wyrażenie: »koronacja krola« [w połączeniu z imieniem] (1): Antyochus posłał Apolloniufza MneŃteowego Ńyná do Egiptu ná koronácjá Krolá Ptolomeufzá Filometorá [*propter primates Ptolemaei Philometoris regis Vulg*] *BudBib* 2.*Mach* 4/21.

2. *Włózenie na głowę Chrystusa korony cierniowej (3)* : Biczowánie y koronácyá. *LatHar* 699 marg, 318 marg, 732 marg.

Cf **KORONOWANIE**